

Videnje partnerstva obitelji i vrtića očima roditelja

Sandra Kanjić, mag. paed.
Dječji vrtić Rijeka, Podcentar Krijesnica
dr. sc. Željko Boneta, docent, Učiteljski fakultet, Rijeka

Kod ostvarivanja partnerstva roditelja i vrtića važno je da odgajatelj polazi od načela individualnog pristupa uz pravovremeno prepoznavanje potreba roditelja i djeteta za zajedničkim akcijama, te iznalaženje kreativnih načina za zadovoljenje te njihove potrebe. U radu se opisuje istraživanje u kojem se preispitala razina i kvaliteta suradnje s roditeljima u vrtićima koji rade prema elementima programa 'Korak po korak' i u vrtićima s redovnim programom.

Uključenost roditelja u život i rad dječjeg vrtića u Hrvatskoj definirano je Programskim usmjerenjem odgoja i obrazovanja predškolske djece, ali i Nacionalnim okvirnim kurikulumom (NOK) prema kojemu 'odgojno-obrazovno djelovanje različitih sudionika odgoja, osobito roditelja i odgajatelja, zahtijeva njihovo međusobno razumijevanje i suradnju čime se ostvaruju jedinstveno shvaćeni i prihvaćeni bitni ciljevi odgoja i obrazovanja prema potrebama i mogućnostima djeteta' (NOK, 2010:28). Terminom *suradnja* 'želi (se) istaknuti komunikacija između roditelja i odgajatelja, odnosno roditeljskog doma i ustanove, bez obzira radi li se o formalnim ili neformalnim oblicima komuniciranja' (Maleš, 1994:343). Ovaj termin podrazumijeva međusobno informiranje, savjetovanje, učenje, dogovaranje i druženje, a s ciljem dijeljenja odgovornosti za dječji razvoj. Suradnja odgovara terminu

'partnerstvo obitelji i odgajatelja u odgoju' kojim se 'želi istaknuti važnost ravnopravne komunikacije, dogovaranja i međusobnog uvažavanja u obavljanju zajedničke, složene zadaće odgajanja između odgajatelja i roditelja' (Petrović-Sočo, 1995:514). Navedeno se u pojedinim programskim koncepcijama ostvaruje kroz visoku i trajnu uključenost roditelja u život i rad vrtića, tako da roditelji neposredno sudjeluju u odgojno-obrazovnom procesu kroz razne načine volontiranja, aktivnog sudjelovanja u realizaciji određenih tematskih sadržaja, osmišljavanja prostora za boravak djece i suradničkog građenja kurikulumu. Osnovna filozofija *promicanja sudjelovanja obitelji* u programskoj metodologiji 'Korak po korak' je održavanje međusobnog poštivanja i zajedništvo doma i vrtića gdje odgajatelji i roditelji dijele zajedničku odgovornost za dijete, a slobodna komunikacija između

roditelja i odgajatelja uz neprestano unapređivanje vještina i sposobnosti za međusobno djelovanje vezano za dijete i njegova iskustva ima ključnu ulogu (Hansen, 2006.). Cilj ove filozofije jest ostvariti suradnju s obitelji koja podrazumijeva istovremenu uključenost oba roditelja (i majke i oca), a odgajatelj je uloga da kroz 'dvosmjernu komunikaciju' neprestano nudi obiteljima različite oblike suradnje s vrtićem.

Utvrđivanje razine i kvalitete partnerstva roditelja i vrtića

Primarni cilj našeg istraživanja bio je utvrditi postoji li razlika između rodnih obrazaca kod roditelja čija djeca idu u vrtić s redovnim programom i onog koji radi prema elementima programske metodologije 'Korak po korak'. U provedenom empirijskom istraživanju ispitanici su bili roditelji djece

iz Dječjeg vrtića 'Rijeka' iz Rijeke, i to iz dva podcentra koja rade prema elementima programa 'Korak po korak': 'Krijesnica' i 'Đurđice', te dva podcentra koja rade prema redovnom programu: 'Srdoči' i 'Mirta'. Prikupljanje podataka provedeno je putem anketiranja uz poštivanje etičkih načela dobroteljnosti i anonimnosti, u travnju i svibnju 2012. godine. Konačan broj ispunjenih upitnika bio je N=310, odnosno 158 (50,97%) iz vrtića koji rade prema elementima programa 'Korak po korak' i 152 (49,03%) iz vrtića s redovnim programom. U ovom ćemo tekstu analizirati samo temu partnerstva obitelji i vrtića kroz tri aspekta: *motive roditelja za upis djeteta u vrtić, oblike suradnje roditelja i dječjeg vrtića, te zadovoljstva roditelja suradnjom obitelji i vrtića*, nastojeći dati sliku o razini i kvaliteti ostvarene suradnje roditelja i vrtića iz perspektive roditelja.

Motivi roditelja za upis djeteta u vrtić

Roditelje smo zamolili da procijene važnost razloga kojima su se rukovodili prilikom upisa djeteta u vrtić. Procjenu su vršili odabirom na Likertovoj skali u rasponu od 1 (uopće nije važno) do 4 (izuzetno je važno). Razlozi su proizašli iz neposredne odgojno-obrazovne

prakse – odabrano je ono što roditelji najčešće pitaju prilikom upisa svog djeteta u dječji vrtić: *lokacija i materijalna opremljenost vrtića, vrtićki program, odgajatelji, djetetovi prijatelji*. Dobiveni rezultati pokazuju da su natpolovičnoj većini roditelja važni (i izuzetno važni) svi ponuđeni razlozi pri odabiru vrtića za svoje dijete. No vidljivo je da roditelji kao najvažniji razlog odabira navode odgajatelje i program, dok su ostali izbori podjednako prisutni. Odgovarajući na pitanje: *Jesu li roditeljima iz vrtića s elementima programa 'Korak po korak' i onoga s redovnim programom podjednako važni pojedini motivi?*, dolazimo do zanimljivog rezultata. Roditelji u vrtiću s elementima programa 'Korak po korak' statistički značajno manje cijene *opremljenost unutrašnjeg i vanjskog prostora* od roditelja djece koja su u redovnom programu. Razlog za ovakav rezultat može biti u tome da roditelji čija djeca pohađaju vrtić s elementima programa 'Korak po korak' znaju iz svog dosadašnjeg iskustva da se u slučaju slabije materijalne opremljenosti vrtića mogu uključiti putem raznih oblika suradnje u akcije uređenja i obogaćivanja unutarnjeg i vanjskog prostora vrtića sa svojim odgajateljima i tako vlastitim djelovanjem

poboljšavati opremljenost. Moguće je da je razlog njihovog iskaza leži u njihovu uvjerenju da kvaliteta odgajatelja nadilazi materijalne nedostatke u opremljenosti.

Oblici suradnje roditelja i vrtića

Roditelji su odgovaranjem na dihotomna pitanja, koja predstavljaju ponuđene načine roditeljskog uključivanja u život i rad vrtića prema programskoj koncepciji 'Korak po korak' (Hansen, 2006.), utvrđivali ostvarenost oblika suradnje roditelja i vrtića. Riječ je o teorijskom modelu od četiri hijerarhijske razine partnerstva roditelja i vrtića koje razrađuje Ljubetić (2001.). Autorica razlikuje: (1) površan i formalan odnos u kojem roditelj ima pasivnu ulogu; (2) uključenost koja ne ostavlja dublji trag niti na roditelja niti na odgajatelja; (3) suradnički odnos koji se temelji na međusobnom poznavanju, uvažavanju i ravnopravnosti; i (4) roditelj participira u kreiranju vrtićkog kurikulumu (Ljubetić, 2001.).

Rezultati deskriptivne analize svih oblika suradnje u kojima su roditelji do sada imali prilike sudjelovati u vrtiću (tablica 2) pokazali su prilično pravilan trend smanjenja na svakoj sljedećoj – višoj razini.

Tablica 1. Oblici suradnje obitelji i dječjeg vrtića

RAZINE PARTNERSTVA OBITELJI I VRTIĆA	OBLICI SURADNJE OBITELJI I DJEČJEG VRTIĆA	NE	DA
1. RAZINA	Informativni roditeljski sastanci	9,35	90,65
	Redovite obavijesti i poruke na oglasnoj ploči za roditelje	6,45	93,55
2. RAZINA	Kreativne radionice za roditelje	29,03	70,97
	Roditeljski sastanci na teme o odgoju i obrazovanju djece	33,55	66,45
	Pomaganje odgajateljima oko provođenja posjeta i izleta	67,42	32,58
3. RAZINA	Individualni razgovori (konzultacije) roditelja i odgajatelja	26,13	73,87
	Edukativne igraonice za djecu i roditelje	47,10	52,90
4. RAZINA	Volontiranje roditelja u skupini	69,03	30,97
	Obiteljski izleti	77,42	22,58
	Posjet djetetovom domu ili mjestu rada člana obitelji	90,97	9,03

Dokazano je kako provođenje elemenata programa 'Korak po korak' u vrtiću pridonosi ostvarenju suvremenog partnerstva obitelji i vrtića.

Volontiranje roditelja u skupini 'Pingvini' iz riječkog vrtića 'Krijesnica'

Prva razina partnerstva (*redovite obavijesti i poruke na oglasnoj ploči za roditelje i informativne roditeljske sastanke*) gotovo u potpunosti je ostvarena na razini cijelog uzorka. U drugoj razini primjećujemo velike razlike između pojedinih aktivnosti. Više od dvije trećine ispitanika potvrdno je odgovorilo za *roditeljske sastanke na teme o odgoju i obrazovanju djece i kreativne radionice za roditelje*, a samo trećina za *potpomaganje odgajateljima oko provođenja posjeta i izleta*. Rezultati sugeriraju da bi trebalo razmisliti o preslagivanju zadnje spomenute aktivnosti u treću, ili čak u najvišu razinu suradnje. Možda je objašnjenje ovog rezultata krajnje jednostavno: u kontekstu sveopće društvene krize vrtići organiziraju mali broj izleta čiju organizaciju odgajatelji doživljavaju isključivo kao dio vlastitih obveza. Problem pripadnosti zadanoj poziciji javlja se i s kategorijom *individualni razgovori*, čija zastupljenost odgovara nižoj razini suradnje. Manje od trećine ispitanika *volontira u skupini*, a nešto više od petine sudjeluje u *obiteljskim izletima*. Najmanji je udio onih koji su participirali u *posjetu djetetovom domu ili mjestu rada člana obitelji*.

U daljnjoj smo analizi postavili pitanje: *Pridonos li provođenje elemenata programa 'Korak po korak' u vrtiću ostvarenju četvrte razine partnerstva obitelji i vrtića?* Statistička analiza pokazala je značajnu povezanost između dječjeg pohađanja vrtića s elementima programa 'Korak po korak' i *volontiranja roditelja u skupini*. Dokaz je to više razine partnerstva obitelji i vrtića, što znači da provođenje elemenata programa 'Korak po korak' u vrtiću pridonosi ostvarenju suvremenog partnerstva obitelji i vrtića.

Zadovoljstvo roditelja suradnjom roditelja i vrtića

Rezultati deskriptivne analize pokazali su da su roditelji *zadovoljni partnerstvom obitelji i vrtića* – prosječna ocjena je visokih 4,32. Natpolovična većina (56,45%) roditelja svoje dosadašnje iskustvo ocjenjuje četvorkom, a trećina (34,84%) peticom. Manje od deset posto roditelja ocijenilo je suradnju trojkom ili nižom ocjenom. Budući da je većina roditelja zadovoljna suradnjom s vrtićem, nema bitne razlike između roditelja čija djeca pohađaju vrtić s elementima programa 'Korak po

korak' i onih iz redovnog programa. Razlog za tako visoko zadovoljstvo roditelja partnerstvom s vrtićem je moguće objasniti, s jedne strane, time da se u vrtićima s redovnim programom neprestano radi na podizanju kvalitete i razine partnerstva obitelji i vrtića i da je ono zaista dostiglo višu razinu odnosa između roditelja i odgajatelja, a s druge strane time da roditelji iz redovnog programa nisu dovoljno upoznati s načinom ostvarivanja partnerstva obitelji i vrtića u vrtićima s elementima programa 'Korak po korak' koje im onda ne može biti mjerilo za procjenjivanje istog u svom vrtiću.

Zaključak

Kod ostvarivanja partnerstva roditelja i vrtića važno je da odgajatelj polazi od načela individualnog pristupa uz pravovremeno prepoznavanje potreba roditelja i djeteta za zajedničkim akcijama, te iznalaženje kreativnih načina za zadovoljenje te njihove potrebe. Svakako treba napomenuti da se tu uvijek radi o dugotrajnom procesu koji zahtijeva veliki angažman i dobru volju i roditelja i odgajatelja. Iza njega stoji niz isprobavanja, više ili manje uspješnih susreta, akcija, događanja i timskog rada – kako na razini jedne odgojno-obrazovne skupine tako i na razini jednog cijelog vrtića, što na kraju najčešće rezultira proširivanjem spoznaja o sebi i drugima, a time i cjelokupnim napretkom svake osobe u tom odnosu – djeteta, roditelja i odgajatelja.

Literatura

- Hansen, K. A. i autori (2006.): *Kurikulum za vrtiće: razvojno primjereni program za djecu od 3 do 6 godina*. Zagreb: Pučko otvoreno učilište Korak po korak.
- Ljubetić, M. (2001.): *Partnerstvo obitelji i dječjeg vrtića*. Napredak, 142(1), 16-23.
- Maleš, D. (1994.): *Različito shvaćanje suradnje roditelja i profesionalaca*. Napredak, 135(3), 342-349.
- Nacionalni okvirni kurikulum (srpanj, 2010.), MZOŠ. Pribavljeno 06.11.2011., sa <http://public.mzos.hr/fgs.axd?id=16803>
- Petrović-Sočo, B. (1995.): *Ispitivanje stavova roditelja o suradnji s dječjim vrtićem. Društvena istraživanja*, 4(4-5), 613-625.

Glazba u dječjem vrtiću

Nela Dundović, mag. paed.
Dječji vrtić Rijeka, CPO Kvarner, PPO Đurđice
dr. sc. Renata Sam Palmić, Učiteljski fakultet Rijeka

U radu se ispituje zastupljenost slušanja glazbe u dječjem vrtiću s obzirom na temeljne vrste slušanja – aktivno i pasivno slušanje instrumentalne i zavičajne glazbe.

Polazimo od činjenice da je sva glazba vrijedna pozornosti u estetskom, odgojno-obrazovnom, sociokulturološkom i svakom drugom kontekstu koji dotiče život pojedinca i društvo u kojem se on svojim djelovanjem ostvaruje. Slušanje glazbe kao temeljna aktivnost svake glazbene, i neposredno ili posredno bilo koje druge aktivnosti, nedovoljno je prisutna u svakodnevnom predškolskim aktivnostima. To je ujedno temeljna pretpostavka u provedenom ispitivanju. S ciljem ispitivanja prisutnosti slušanja u dječjem vrtiću promatrane su dvije temeljne vrste slušanja: aktivno i pasivno slušanje instrumentalne i zavičajne glazbe (Vitez, Muraj, 2001). Zavičajna glazba u vrtiću jedan je od elemenata razvoja identiteta djeteta, posebice nužan u velikim urbanim multikulturalnim sredinama, a instrumentalna umjetnička glazba potrebna je zbog toga što ona dijete zaokuplja izražajnim *glazbenim* elementima, koji izravno djeluju na psihofizičku i emocionalnu aktivnost djeteta, a da pritom dijete ostaje 'u glazbi' (Rojko, 1996.; Sam, 1998.; Dobrota, 2001.; Sam Palmić, 2002.; Happ, Happ, 2004.; Starc i dr., 2004.; Jensen, 2005.; Breitenfeld, Majsec Urbanić, 2008.; Vidulin-Orbanić, 2008.; Horvat, 2010.). Slušanje instrumentalne glazbe temeljna je i autonomna aktivnost, kao što je i

Aktivno slušanje glazbe u radu odgajatelja manje je prisutno od pasivnog slušanja

Zavičajna glazba u vrtiću jedan je od elemenata razvoja identiteta djeteta

Eksperimentiranje zvukovima

prisutnost instrumentalne glazbe integrativni element u odgojno-obrazovnim situacijama (Slunjski, 2006.; Previšić, 2007.; Nacionalni okvirni kurikulum, 2010.) u vrtiću, u aktivnom i posebice u pasivnom slušanju.

Istraživanje

U istraživanju smo željeli ispitati stvarnu integriranost slušanja u odgojno-obrazovnoj skupini, stoga smo proveli ispitivanje među odgajateljima Dječjeg vrtića Rijeka kako bismo dobili odgovore na sljedeća istraživačka pitanja: (1) Je li aktivno slušanje glazbe sastavni dio kurikuluma u radu odgajatelja; (2) Kakva je učestalost slušanja instrumentalne glazbe; (3) Kolika je pojavnost slušanja zavičajne glazbe; i (4) Kakve spoznaje imaju odgajatelji o utjecaju slušanja glazbe na ukupni dječji razvoj. Predmet istraživanja usmjeren je na ispitivanje stavova, odnosa i mišljenja odgajatelja o ulozi, značenju i potrebi slušanja glazbe u njihovu radu s djecom. S obzirom na istraživačka pitanja postavljene su hipoteze prema kojima je aktivno slušanje glazbe u radu odgajatelja manje prisutno od pasivnog slušanja; instrumentalna glazba je u slušanju manje prisutna od vokalne glazbe; u aktivnostima slušanja nije prisutna zavičajna glazba, a odgajatelji nedovoljno pozornosti pridaju značenju glazbe za cjelovit razvoj djeteta.

U anonimnom i dobrovoljnom anketnom upitniku koji je izrađen za ovo ispitivanje, sudjelovali su zaposleni odgajatelji Dječjeg vrtića Rijeka (329), a popunjene anketne upitnike vratilo je njih 189. Upitnik se sastojao od tri dijela, a tvrdnje/čestice (43) navedene su prema ispitivanim varijablama. Dobiveni rezultati su se obradili odgovarajućom statističkom metodom u okviru deskriptivne i inferencijalne statistike, i to uz primjenu programa SPSS.